

422/2022
CSN, RJ

CANCELARIA DE STAT A REPUBLICII MOLDOVA

Nr.25-158-3386

Chișinău

29 martie 2023

Biroul Permanent al Parlamentului

În temeiul art.58 din Regulamentul Parlamentului, adoptat prin Legea nr.797/1996, se prezintă Avizul la proiectul de lege privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă (*inițiativa legislativă nr.422 din 17.12.2022*), aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 181 din 29 martie 2023.

Anexe:

1. Hotărârea Guvernului pentru aprobarea Avizului (în limba română –1 filă și în limba rusă –1 filă);
2. Avizul la proiectul de lege (în limba română –16 file).

Secretar general
adjunct al Guvernului

Roman CAZAN

Ex.: Viorica Mustea
Tel.: 022-250-128

SECRETARIATUL PARLAMENTULUI REPUBLICII MOLDOVA	
D.D.P. Nr.	425
"29"	03 2023
Ora	

Casa Guvernului,
MD-2033, Chișinău,
Republica Moldova

Telefon:
+ 373 22 250 104

Fax:
+ 373 22 242 696

E-mail:
cancelaria@gov.md

GUVERNUL REPUBLICII MOLDOVA

HOTĂRÂRE nr. 181

din 29 martie 2023

Chișinău

**Pentru aprobarea Avizului la proiectul de lege privind activitatea
contrainformativă și activitatea informativă externă**

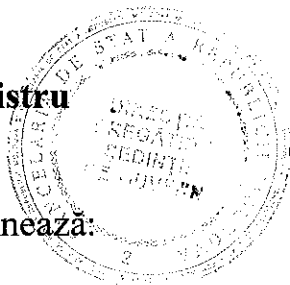
Guvernul HOTĂRĂȘTE:

Se aprobă și se prezintă Parlamentului Avizul la proiectul de lege privind
activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă.

Prim-ministru

DORIN RECEAN

Contrasemnează:

Ministrul justiției

Veronica Mihailov-Moraru

Aprobat
prin Hotărârea Guvernului nr. 181 /2023

AVIZ
la proiectul de lege privind activitatea contrainformativă și activitatea
informativă externă

Guvernul a examinat proiectul de lege privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă, înaintat cu titlu de inițiativă legislativă (nr. 422 din 17 noiembrie 2022) de către un grup de deputați în Parlament, și comunică următoarele.

Sub aspectul intenției de reglementare, potrivit notei informative, condițiile care au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite sunt delimitarea competențelor Serviciului de Informații și Securitate și ajustarea lor la standardele serviciilor speciale din țările cu democrație consolidată, precum și ajustarea procesului informativ extern și contrainformativ la dinamica riscurilor și amenințărilor cu impact asupra securității naționale.

Proiectul de lege este structurat în 7 capitole, în fiecare capitol fiind detaliat un anumit segment al activității informative externe sau contrainformative, de asigurare a desfășurării acesteia sau de control asupra respectării legii la realizarea activității în cauză.

Proiectul reglementează măsurile contrainformative, procedura de autorizare a măsurilor contrainformative, temeiurile pentru efectuarea măsurilor contrainformative, cât și definirea măsurilor contrainformative. De asemenea, prin proiect se reglementează sarcinile activității informative externe, temeiurile îndeplinirii acestora, condițiile și modul de îndeplinire a activității informative externe.

La definitivarea proiectului de lege se va ține cont de recomandările Comisiei de la Veneția expuse în Avizul nr. CDL-AD(2023)008 din 13 martie 2023 pe marginea proiectului de lege privind Serviciul de Informații și Securitate, precum și a proiectului de lege privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă, adoptat în cadrul celei de-a 134-a Sesiuni Plenare din 10-11 martie (în continuare - Avizul Comisiei de la Veneția).

La pct. 61 din Avizul Comisiei de la Veneția, referitor la calitatea legii (claritate, accesibilitate și previzibilitate) Comisia a menționat următoarele:

Pentru ca persoanele fizice să fie protejate împotriva abuzurilor în exercitarea drepturilor și libertăților, serviciile de securitate trebuie să își exercite puterea în condițiile legii. Acest lucru este prevăzut la art. 54 alin. (2) din Constituția Republicii Moldova și este în conformitate cu jurisprudența Curții Europene a Drepturilor Omului, conform căreia legea trebuie să corespundă anumitor criterii calitative, în special standardele minime de claritate, accesibilitate și previzibilitate. O regulă este previzibilă dacă este formulată cu suficientă precizie pentru a permite oricărei persoane să își reglementeze conduita.

Respectiv, este necesară revizuirea prevederilor proiectului prin prisma criteriilor de calitate a legii dat fiind spectrul drepturilor fundamentale, care sunt periclitare, în special, în acest domeniu: dreptul la viața personală și de familie, domiciliu și corespondență (art. 8 CEDO), mai ales, în ceea ce privește intimitatea și protecția datelor (a se vedea și Convenția a pentru protecția persoanelor referitor la prelucrarea automatizată a datelor cu caracter personal (CETS nr. 108)), dreptul la un proces echitabil (art. 6 CEDO) și la o cale de atac efectivă (art. 13 CEDO), dreptul la libertatea de exprimare (art. 10 CEDO), dreptul la libertate și securitate (art. 5 CEDO), precum și dreptul la proprietate (art. 1 din Protocolul nr. 1 CEDO). Toate aceste drepturi sunt recunoscute în mod egal de Constituția Republicii Moldova (articolele 15-53) (a se vedea pct. 45 din Avizul Comisiei de la Veneția).

La pct. 71 din Avizul Comisiei de la Veneția, se recomandă instituirea unor excepții specifice de la punerea în aplicare a măsurilor contrainformative pentru avocați și jurnaliști. Comisia consideră că aceste două categorii merită protecție specială. În mod normal, avocații nu ar trebui să fie vizați în cadrul exercitării activității lor profesionale, iar dacă comunicările respectivilor în acest domeniu sunt colectate în mod accidental, acestea ar trebui distruse sub supravegherea unui organ extern de control. În ce privește jurnaliștii, ei ar trebui fie să aibă aceeași protecție ca și avocații, fie, înaintea aprobării operațiunilor informative împotriva jurnaliștilor, ar trebui să fie stabilit un prag foarte înalt combinat cu garanții procedurale și o supraveghere externă solidă (pct. 56 din Avizul Comisiei de la Veneția).

La cuprinsul propriu-zis al proiectului comunicăm următoarele.

Recomandăm divizarea art. 1 al proiectului de lege în 2 articole separate: unul care ar stabili domeniul de reglementare al legii și altul care ar indica principalele noțiuni utilizate în conținutul legii și semnificația acestora.

La art. 4 menționăm că prin proiect se exclude orice implicare a altei autorități, cu excepția Serviciului de Informații și Securitate al Republicii Moldova, în înfăptuirea măsurilor contrainformative și informative externe. Respectiv, considerăm necesară includerea în proiect a prevederilor referitoare la realizarea activității de informații de către alte entități ce fac parte din sistemul organelor securității statului – Ministerul Afacerilor Interne, Serviciul de Protecție și Pază de Stat, Serviciul Vamal, precum și Ministerul Apărării, conform competențelor legale atribuite.

Amintim că, în temeiul pct. 6 subpct. 3) din Regulamentul cu privire la organizarea și funcționarea Ministerului Apărării, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 692/2017, Ministerul Apărării realizează funcții în domeniul analizei și informațiilor militare.

În conformitate cu prevederile art. 6 din Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații, Ministerului Apărării îi este atribuită calitatea de subiect cu drept de efectuare a măsurilor speciale de investigații, având drept sarcină de bază în temeiul art. 2 lit. d), colectarea de informații despre posibile evenimente și/sau acțiuni ce ar putea pune în pericol securitatea militară a statului.

Astfel, pentru prevenirea și contracararea riscurilor și amenințărilor interne și externe, cu caracter politico-militar, la adresa securității statului, Ministerul Apărării, prin intermediul structurilor de informații militare, desfășoară activitate informativă în domeniul apărării pentru decidenții politici.

Activitatea informativă în domeniul militar reprezintă măsuri de culegere, prelucrare, verificare, protecție și valorificare a informațiilor necesare cunoașterii, prevenirii și contracarării oricăror acțiuni care constituie, potrivit legii, amenințare pentru independența, suveranitatea, unitatea, integritatea teritorială și a democrației constituționale, asigurarea apărării naționale prin prevenirea, contracararea și înlăturarea amenințărilor și agresiunilor cu caracter militar îndreptate împotriva țării.

Respectiv, se vor revizui prevederile art. 4 prin prisma celor expuse.

La art. 5 alin. (2) lit. b), d) și e) menționăm următoarele:

- lit. b), după cuprinsul său, reglementează ca un drept al ofițerului de informații ceea ce în activitatea specială de investigații reprezintă măsură specială de investigații „Chestionarea”, fără a o cataloga ca pe o măsură contrainformativă, prin analogie cu cea specială de investigații. Astfel, art. 34 din Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații prevede că „chestionarea constă în comunicarea nemijlocită a ofițerului de investigații și a altor persoane împuternicite de către acesta cu persoanele care posedă sau care dispun de informații despre fapte, evenimente, circumstanțe sau persoane care prezintă interes”;

- lit. d), după cuprinsul său, reglementează ca un drept al ofițerului de informații ceea ce în activitatea specială de investigații reprezintă măsură specială de investigații „Culegerea de informații despre persoane și fapte”, fără a o cataloga ca pe o măsură contrainformativă, prin analogie cu cea specială de investigații. Astfel, art. 35 din Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații prevede că „culegerea de informații despre persoane și fapte constă în dobândirea informațiilor despre persoane fizice și juridice, despre faptele, evenimentele și circumstanțele care prezintă interes, prin studierea nemijlocită a documentelor, a materialelor, a bazelor de date, prin întocmirea de solicitări adresate persoanelor fizice și juridice care posedă sau care dispun de informații”;

- lit. e), după cuprinsul său, reglementează ca un drept al ofițerului de informații ceea ce în activitatea specială de investigații reprezintă măsură specială de investigații „Identificarea persoanei”, fără a o cataloga ca pe o măsură contrainformativă, prin analogie cu cea specială de investigații. Astfel, art. 36 din Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații prevede că „identificarea persoanei constă în stabilirea persoanei după semnalmente statice [...] și dinamice [...], precum și prin intermediul fotorobotului și al altor metode ce dau posibilitate de a stabili persoana cu o probabilitate sporită”.

Reiese că, prin exercitarea acestor drepturi, ofițerii de informații vor efectua niște măsuri contrainformative analoage celor speciale de investigații, chiar dacă potrivit prevederilor propuse în proiectul de lege asemenea acțiuni nu constituie

măsură contrainformativă, în acest fel fiind evitată parcurgerea procedurii de dispunere, autorizare, efectuare, prelungire, încetare și consemnare, cu toate că aceste acțiuni comportă ingerințe semnificative în viața privată a persoanei.

Mai mult decât atât, în condițiile în care rezultatele, adică informațiile obținute prin asemenea acțiuni nu se consemnează într-un proces-verbal în conformitate cu prevederile art. 20, nu este clar cum acestea vor fi valorificate, inclusiv utilizate prin prisma art. 21, de exemplu – pentru efectuarea altor măsuri contrainformativă (art. 21 alin. (1) lit. b)), fiind puse la baza demersurilor privind autorizarea efectuării altor măsuri contrainformativă.

Suplimentar, notăm că, textul „cu sau fără înregistrarea discuției cu ajutorul mijloacelor tehnice” conținut în cuprinsul dispoziției normei juridice prevăzute de art. 5 alin. (2) lit. b) nu reprezintă altceva decât o interceptare și înregistrare a comunicărilor ambientale purtate între ofițer și persoană, posibilitatea reproducerii acestora constituind o imixtiune gravă în viața privată a persoanei. Așadar, reglementarea acestei acțiuni ca pe un drept al ofițerului de informații și nu ca pe o măsură contrainformativă pentru care este necesară autorizația unui judecător de instrucție, în calitate de magistrat independent, poate duce la eventualele abuzuri.

Reieșind din cele expuse mai sus, insistăm asupra excluderii lit. b), d) și e) de la art. 5 alin. (2) și completării, în capitolul II, secțiunea 2, cu un articol nou, intitulat „Culegerea de informații”, cu următorul cuprins „Culegerea de informații constă în dobândirea informațiilor despre persoane fizice și juridice, bunuri mobile și imobile, fapte, evenimente și circumstanțe care prezintă interes, prin comunicare nemijlocită cu alte persoane, prin studiere de documente, materiale, baze de date, sisteme informaționale și surse deschise, prin adresare de solicitări persoanelor fizice și juridice care posedă sau care dispun de informații care prezintă interes, precum și după semnalmente statice și dinamice, prin intermediul fotorobotului și al altor metode ce oferă posibilitatea de a identifica o persoană cu o probabilitate sporită”. În acest fel, acțiunile respective vor fi reglementate ca măsură contrainformativă, așa cum se cuvine, ținând cont de ingerințele pe care le comportă.

Art. 5 alin. (4) se va revedea în scopul instituirii posibilității organelor de ocrotire a normelor de drept, ale autorităților publice și persoanelor juridice indiferent de tipul de proprietate, de a cere compensare, în cazurile în care folosirea acestor servicii au implicat cheltuieli, or, obligarea de oferire pe gratis a unor servicii nu va putea fi mereu justificată. De asemenea, în corelație cu prevederile de la art. 7 alin. (1), menționăm că persoanele private nu pot fi constrânse să ofere toată informația de care dispun, ci doar informația pe care acestea sunt obligate să o prezinte Serviciului conform legii.

Art. 5 alin. (2) lit. d) se va aduce în concordanță cu noțiunile utilizate în Legea nr. 467/2003 cu privire la informatizare și la resursele informaționale de stat, prin substituirea textului „sisteme informaționale, baze de date” cu cuvintele „să acceseze date deținute în sisteme și resurse informaționale”.

Totodată, luând în considerare dispozițiile art. 2 alin. (1), art. 6 alin. (2) și (4) din Legea nr. 142/2018 cu privire la schimbul de date și interoperabilitate și faptul că schimbul de date dintre autoritățile și instituțiile publice este reglementat prin legea în cauză și Hotărârea Guvernului nr. 211/2019 privind platforma de interoperabilitate (MConnect), propunem de completat lit. d), după cuvintele „platformei de interoperabilitate” cu cuvintele „în conformitate cu prevederile cadrului normativ care reglementează domeniul schimbului de date și al interoperabilității”.

Suplimentar, la același alin. (2) lit. d), considerăm necesar de exclus ultimul enunț, or, regulile de acces la bazele de date se stabilesc de cadrul normativ prin care au fost instituite sistemele informaționale respective, precum și de posesorul acestora, nicidecum de către Serviciul de Informații și Securitate. Alternativ, propunem expunerea enunțului respectiv cu următorul cuprins: „Posesorii sistemelor informaționale colaborează cu Serviciul în vederea asigurării respectării regulilor și a procedurilor de ținere a evidenței accesului la datele puse la dispoziția Serviciului.”.

În conformitate cu art. 72 și art. 73 alin. (2) din Legea nr. 467/2003, la alin. (3) lit. a) recomandăm substituirea textului „să achiziționeze, creeze, mențină, perfecționeze, administreze sisteme informaționale” cu textul „să asigure condițiile juridice, financiare și organizatorice și să asigure crearea, administrarea, mentenanța și dezvoltarea de sisteme informaționale”.

Prevederile art. 6 alin. (8) și (9) urmează a fi revizuite, deoarece se încearcă de a institui o tratare diferită a persoanelor care colaborează cu Serviciul, în funcție de forma încheierii acordului (scrisă sau verbală). Astfel, este inadmisibilă acordarea unor recompense persoanelor care și-au exprimat în scris consimțământul de a colabora cu Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova și neacordarea recompensei celor care tot colaborează cu Serviciul, dar care și-au exprimat consimțământul printr-un acord verbal. De fapt, recompensele acordate nu au legătură directă cu forma încheierii acordului, dar cu urmările survenite în urma colaborării cu Serviciul (deces, mutilări), or, orice persoană care colaborează cu Serviciul trebuie să beneficieze de aceleași garanții.

La art. 7 referitor la colectarea informațiilor, în pct. 15 din Avizul Comisiei de la Veneția se menționează că colectarea informațiilor, inclusive a informațiilor cu privire la persoane constituie un amestec asupra drepturilor individuale, îndeosebi a dreptului la respectarea vieții private și de familie, a domiciliului și corespondenței, consacrat în articolul 8 al CEDO, dar și a altor drepturi fundamentale. Prin urmare, este absolut necesar ca rolul, funcțiile, puterile și îndatoririle agențiilor de securitate să fie clar definite și delimitate de legislație sau Constituție. În mod egal, aceste agenții trebuie să fie supravegheate îndeaproape.

La prevederile art. 7 alin. (3) se va ține cont de prevederile art. 10 alin. (1) lit. o) din Legea nr. 753/1999 privind Serviciul de Informații și Securitate și art. 26 alin. (1) din Legea nr. 170/2007 privind statutul ofițerului de informații și securitate. În conformitate cu normele menționate, detașarea ofițerilor de

informații și securitate în cadrul autorităților publice și a structurilor organizaționale din sfera lor de competență se realizează fie în temeiul unei hotărâri a Parlamentului, la decizia Președintelui, în temeiul unei hotărâri a Guvernului ori a unui tratat internațional, fie cu acordul instituției interesate, pentru îndeplinirea unor funcții în interesul securității naționale, iar nu la simpla solicitare din partea Serviciului.

Prin urmare, se vor revizui prevederile art. 7 alin. (3) în scopul evitării apariției unor norme conflictuale și a armonizării actelor normative, dar și a excluderii posibilității de aplicare nejustificată și abuzivă a normei juridice.

Art. 8, propunem a fi expus în următoarea redacție: „La efectuarea activității informative/contrainformative se permite, în cazurile și condițiile stabilite de lege, utilizarea mijloacelor tehnice, cum ar fi aparatele de fotografiat și cele de supraveghere și/sau de înregistrare audio și/sau video, inclusiv mijloacelor tehnice speciale, precum și a sistemelor informaționale”. Pe această cale se va face distincție între: 1) mijloacele tehnice, printre care și aparatele de fotografiat și cele de supraveghere și/sau de înregistrare audio și/sau video aflate în circulație nerestricționată; și 2) mijloacele tehnice speciale, printre care și aparatele de fotografiat și cele de supraveghere și/sau de înregistrare audio și/sau video aflate în circulație restricționată, utilizate pentru obținerea în secret a informațiilor.

În prevederile art. 10 necesită a se specifica cine apreciază care materiale sunt relevante sau irelevante pentru cauza cercetată. Considerăm oportună referirea la un act normativ care va reglementa strict modul și ordinea de gestionare a materialelor menționate, este necesar de specificat un termen concret, reglementat la nivel de lege organică și nu prin act departamental, la expirarea căruia se purcede la distrugerea propriu-zisă a rezultatelor efectuării măsurilor informative/contrainformative, fie în decursul căruia, după clasarea dosarului informativ/contrainformativ, sunt distruse acestea. Totodată, se va prevedea controlul legalității măsurilor întreprinse de Serviciul de Informații și Securitate al Republicii Moldova până la distrugerea materialelor considerate irelevante,

La art. 11 Comisia de la Veneția a menționat că prevederile acestuia de delegare oferă o vastă reglementare a unor aspecte specifice prin acte departamentale ale Serviciului. În opinia Curții Europene a Drepturilor Omului, este crucial ca aspectele care presupun amestecul în exercitarea drepturilor omului să fie stabilite în legea formală. Curtea a considerat că deși procedurile detaliate și condițiile care trebuie respectate nu este necesar să fie încorporate în dreptul substanțial, „o lege care oferă putere de discreție trebuie să indice obiectul acelei puteri” și ar fi contrar statului de drept ca o discreția legală să ia expresia unei puteri nelimitate. „În consecință, legea trebuie să indice obiectul unei atare discreții acordate autorităților competente și modalitatea exercitării acesteia cu suficientă claritate, luând în considerare scopul legitim al măsurii respective, pentru a-i oferi persoanei protecția cuvenită împotriva amestecului arbitrar” (a se vedea pct. 22 din Avizul Comisiei de la Veneția).

La art. 12 referitor la măsurile contrainformative efectuate cu autorizarea directorului Serviciului de Informații și Securitate, Comisia de la Veneția, a menționat că norma indicată prevede un număr mare de măsuri care, în mod vădit, aduc atingere drepturilor fundamentale pot fi aplicate la simpla autorizare a Directorului Serviciului de Informații și Securitate, fără condiții de necesitate sau proporționalitate, fără control judiciar sau alte forme de control extern, nici ex ante nici ex post, fără obligația de a informa persoana vizată, chiar și după încheierea operațiunii și fără limitări clare sau cerințe privitoare la modalitățile de aplicare. O atare putere discreționară nu corespunde certitudinii juridice, proporționalității și dreptului de acces la instanță și este vădit contrară supremației legii, unul dintre principiile de bază ale societății democratice (pct. 23 din Avizul Comisiei de la Veneția).

La pct. 48 din Avizul Comisiei de la Veneția se menționează că măsurile contrainformative care pot fi efectuate cu autorizarea exclusivă a Directorului Serviciului constituie o ingerință gravă în dreptul la viață privată (a se vedea, în special, ancheta sub acoperire, sau urmărirea vizuală și urmărirea prin sistemul global de poziționare). Comisia de la Veneția a reamintit că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, este, în principiu, de dorit să se încredințeze controlul de supraveghere unui judecător; în mod alternativ, supravegherea de către organele nejudiciare poate fi considerată compatibilă cu Convenția, cu condiția ca organul de supraveghere să fie independent de autoritățile care efectuează supravegherea și să fie învestit cu puteri și competențe suficiente pentru a exercita un control eficient și continuu.

Prin urmare, Comisia de la Veneția a subliniat necesitatea de a asigura un control de supraveghere de către un judecător sau un organism independent. Revizuirea și supravegherea măsurilor informative trebuie să existe la trei etape: înainte de acțiune (autorizare ex ante), în timpul acțiunii (supraveghere continuă) și după finalizarea acțiunii (control ex post) (a se vedea pct. 49 din Avizul Comisiei de la Veneția).

La art. 12, menționăm că, în conformitate cu prevederile propuse în proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații) (inițiativa legislativă nr. 451 din 08.12.2022), care, în prezent, se examinează de către Parlamentul Republicii Moldova și urmează a fi promovat în viitorul imediat următor, varietățile măsurilor speciale de investigații sunt altele decât cele stipulate în proiectul de lege privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă (inițiativa legislativă nr. 422 din 17.11.2022), deși natura măsurilor speciale de investigații și a măsurilor contrainformative este similară sau chiar identică, despre ce vorbește și faptul că unele măsuri contrainformative coincid sută la sută cu unele măsuri speciale de investigații fapt ce în practică ar putea trezi neclarități. Așadar, în corespundere cu dispozițiile art. 27 alin. (1) pct. 1)-3) din Legea nr. 59/2012 privind activitatea specială de investigații, în redacția propusă în proiectul de lege, în afara procesului penal pot fi efectuate următoarele măsuri speciale de investigații:

- „1) cu autorizarea judecătorului de instrucție la demersul procurorului:
- a) supravegherea tehnică;
 - b) interceptarea și înregistrarea comunicărilor și/sau imaginilor;
 - c) reținerea, cercetarea, predarea sau ridicarea trimiterilor poștale;
 - d) monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare;
 - e) colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice;
 - f) accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice;
- 2) cu autorizarea procurorului la demersul conducătorului subdiviziunii specializate:
- a) identificarea abonatului, proprietarului sau utilizatorului unui sistem de comunicații electronice ori al unui punct de acces la un sistem informatic;
 - b) achiziția de control;
 - c) investigația sub acoperire;
 - d) colectarea mostrelor pentru cercetarea comparată;
- 3) cu autorizarea conducătorului subdiviziunii specializate la demersul ofițerului de investigații:
- a) cercetarea obiectelor și documentelor;
 - b) urmărirea vizuală;
 - c) culegerea de informații.”

În acest context, subliniem că proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații) (inițiativa legislativă nr. 451 din 8 decembrie 2022) a fost elaborat cu participarea membrilor grupului de lucru printre care ofițeri de investigații, ofițeri de urmărire penală, procurori, judecători, avocați, reprezentanți ai societății civile și doctrinari ai mediului academic, inclusiv colaboratori ai subdiviziunilor specializate care exercită activitate specială de investigații și colaboratori ai organelor de urmărire penală constituite în cadrul Ministerului Afacerilor Interne (inclusiv în cadrul autorităților din subordine – Inspectoratului General al Poliției, Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Serviciului Protecție Internă și Anticorupție, Biroului Migrație și Azil etc.), Ministerului Apărării, Centrului Național Anticorupție, Serviciului Fiscal de Stat, Serviciului Vamal, Serviciului de Protecție și Pază de Stat și Administrației Naționale a Penitenciarelor, dar și în cadrul Serviciului de Informații și Securitate.

Varietățile și esența măsurilor speciale de investigații prevăzute de proiectul de lege prenotat, precum și atribuirea competenței autorizării efectuării acestora diferitor subiecți reprezintă, mai mult sau mai puțin, rezultatul unui consens al tuturor membrilor grupului de lucru și reflectă inclusiv poziția reprezentanților Serviciului de Informații și Securitate.

În această ordine de idei, considerăm absolut necesar și insistăm asupra:

- 1) uniformizării varietăților măsurilor contrainformative cu cele ale măsurilor speciale de investigații specificate de proiectul de lege pentru

modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații) (inițiativa legislativă nr. 451 din 08.12.2022), cu unele excepții; și

2) atribuirii competenței autorizării efectuării măsurilor contrainformative prin analogie cu cea a efectuării măsurilor speciale de investigații.

La fel, este relevant că măsura contrainformativă „Colectarea de informații de la furnizorii de servicii de comunicații electronice” și măsura contrainformativă „Accesul la informațiile financiare sau monitorizarea tranzacțiilor financiare”, care, aparent, reprezintă măsuri inofensive din punct de vedere al ingerințelor aduse în viața privată a persoanei, de fapt, constituie măsuri ce presupun imixtiuni grele în viața privată a persoanei, or, prin intermediul acestora poate fi stabilit întregul profil social (personal și profesional) și financiar al persoanei. Aspectele semnalate dictează necesitatea încredințării competenței de autorizare a respectivelor măsuri unei persoane cu un grad mai înalt de independență decât directorul Serviciului de Informații și Securitate sau procurorul, adică judecătorului de instrucție, în calitatea sa de magistrat independent, care dispune de garanții suplimentare în acest sens, așa cum este prevăzut de proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații) (inițiativa legislativă nr. 451 din 08.12.2022).

La art. 12 propunem ca pct. 1) și 2) să fie expuse în următoarele redacții:

- „1) cu autorizarea, prin ordonanță, a directorului Serviciului sau a directorului adjunct special împuternicit al Serviciului: [...]”;
- „2) cu autorizarea, prin încheiere, a judecătorului de instrucție: [...]”.

În redacția propusă în proiectul de lege, la pct. 1) se indică subiectul care autorizează – „directorul Serviciului sau directorul adjunct special împuternicit”, iar la pct. 2) se indică actul prin care se autorizează – „mandatul judecătoresc”. Astfel, propunem specificarea, atât la pct. 1), cât și la pct. 2), a subiecților competenți să autorizeze efectuarea măsurii contrainformative, precum și a actelor emise de către aceștia în scopul respectiv. Totodată, în sine, mandatul judecătoresc nu reprezintă un act prin care se dispune autorizarea, acesta fiind emis ca supliment la încheierea judecătorească pentru a fi înmănat persoanei supuse măsurii sau terțelor persoane ca dovadă a faptului că ofițerii de investigații/informații posedă autorizația judecătorului de instrucție.

Cu privire la art. 13 alin. (1) pct. 1) lit. c) subliniem că, o asemenea formulare largă ar putea deschide calea pentru încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului. Astfel, pentru a permite efectuarea măsurilor speciale, potențialul risc trebuie să fie legat de o anumită faptă, or, nu există riscuri în lipsa faptelor.

La art. 15, cuvintele „îi pot fi prezentate” din cuprinsul alin. (6) se vor substitui cu cuvintele „i se prezintă”, deoarece redacția actuală lasă loc pentru interpretări. Mai mult, legea trebuie să prevadă expres materialele necesare pentru a fi prezentate judecătorului sau categoria acestora, și conceptual ar putea să se prevadă faptul, că o parte din material nu se anexează la dosar. Însă, chiar și în

acest caz, în dosar trebuie să existe mențiuni despre toate materialele care au fost examinate de judecător.

În partea ce ține de „nedeazăvăluirea identității persoanelor”, menționăm că ar fi nejustificabil ca judecătorul să nu cunoască identitatea persoanelor a căror depoziii sunt puse la eliberarea mandatului.

La art. 16 alin. (2) referitor la utilizarea cuvintelor „suspiciuni rezonabile” se va ține cont că Codul de procedură penală operează cu noțiunea de „bănuială rezonabilă”, care potrivit art. 6 subpct. 4³ reprezintă suspiciunea care rezultă din existența unor fapte și/sau informații care ar convinge un observator obiectiv că s-a comis ori se pregătește comiterea unei infracțiuni imputabile unei anumite ori anumitor persoane și că nu există alte fapte și/sau informații care înlătură caracterul penal al faptei ori dovedesc neimplicarea persoanei.

Norma art. 17 se va revedea în scopul excluderii textului „perioade succesive, precum și perioade care nu se succed”, care este una ambiguă și urmează a fi stabilită cu claritate perioada pentru care se dispune o măsură contrainformativă indiferent de succesiunea acțiunilor întreprinse. Mai mult, prin perioadă se înțelege interval de timp în cursul căruia se desfășoară un fenomen sau se petrece un eveniment.

Redacția actuală permite realizarea măsurilor contrainformative în cazul perioadelor care nu se succed, într-un interval de timp care cu siguranță va depăși termenul de 30 zile sau, după caz, 6 luni din data începerii. Astfel, norma dată trebuie să stabilească intervalul de timp concret pentru care se autorizează efectuarea măsurilor contrainformative, pentru a exclude abuzurile și ingerința nemotivată în drepturile și interesele legitime ale persoanelor vizate.

La art. 23 referitor la informarea persoanei despre măsurile contrainformative înfăptuite în privința sa, Comisia de la Veneția a atras atenția că, pentru măsuri aprobate de către Directorul Serviciului de Informații și Securitate, nu este prevăzut niciun sistem de notificare a persoanei vizate. Deși recunoscând constatarea Curții Europene a Drepturilor Omului precum că o cale de atac efectivă „trebuie să însemne o cale de atac care este cât se poate de eficientă având în vedere sfera restrânsă de recurs inerentă în orice sistem de supraveghere secretă”, Comisia de la Veneția a reiterat observația conform căreia nu este permisă prevederea posibilității de a nu informa niciodată o persoană vizată cu privire la măsurile speciale. „Persoana vizată ar trebui să fie informată când măsura se încheie, cu excepția cazului în care informațiile ar dăuna (nu doar să afecteze) securității naționale, caz în care ar putea fi prevăzut un sistem de amânări temporare cu un test legat de amenințarea continuă la adresa securității naționale (pct. 51 din Avizul Comisiei de la Veneția).

Art. 23 alin. (1) după textul „alin. (1)” se va completa cu textul „pct. 1 și”, dat fiind faptul că persoana trebuie să fie informată și despre măsurile întreprinse în privința ei, autorizate de directorul Serviciului sau directorul adjunct special împuternicit.

Recomandăm în cuprinsul art. 23 alin. (3) precizarea faptului cine va aprecia existența motivelor întemeiate enunțate.

La art. 24 (precum și la art. 12 alin. (1) pct. 1) lit. a)), privind măsura „Accesul la informația financiară sau monitorizarea tranzacțiilor financiare”, propunem următorul cuprins:

„Articolul 24. Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare

Monitorizarea sau controlul tranzacțiilor financiare și/sau accesul la informațiile financiare reprezintă operațiunile prin care se asigură cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare, în regim de timp real sau după realizarea acestora, efectuate de către persoanele fizice și juridice prin intermediul băncilor sau al altor persoane/organizații care intermediază tranzacțiile financiare ori obținerea de la entitățile respective a înscrisurilor sau a informațiilor aflate în posesia acestora referitoare la depunerile, conturile sau tranzacțiile unei persoane.”.

Remarcăm că redenumirea măsurii contrainformative respective, precum și reglementarea unui alt cuprins al acesteia rezidă în faptul că efectuarea acesteia presupune trei operațiuni distincte, după cum urmează:

- 1) monitorizarea tranzacțiilor financiare, care constă în cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare în regim de timp real;
- 2) controlul tranzacțiilor financiare, care constă în cunoașterea conținutului tranzacțiilor financiare ulterior realizării acestora; și
- 3) accesul la informațiile financiare, care constă în solicitarea și obținerea informațiilor și documentelor cu privire la conturile/tranzacțiile persoanelor.

La fel, atenționăm că noțiunea „instituții financiare” este depășită pentru că reglementările Legii instituțiilor financiare nr. 550/1995 au fost substituite cu reglementările Legii nr. 202/2017 privind activitatea băncilor, cea dintâi lege organică fiind redenumită în Legea nr. 550/1995 cu privire la lichidarea băncilor, conținând, la momentul actual, doar normele juridice care reglementează procedura de lichidare a băncilor.

La art. 26 (precum și la art. 12 alin. (1) pct. 1) lit. c)), privind măsura „Urmărirea vizuală și/sau documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală ori prin alte mijloace tehnice”, menționăm că aceasta reprezintă o combinație între măsura „Urmărirea vizuală” (art. 134⁶ din Codul de procedură penală), care se autorizează de către procuror și măsura „Documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, precum și localizarea sau urmărirea prin intermediul sistemului de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice” (134³ din Codul de procedură penală), care se autorizează de către judecătorul de instrucție. Notăm că, efectuarea documentării cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice este atribuită în competența judecătorului de instrucție la autorizare, iar efectuarea urmăririi vizuale este atribuită în competența procurorului la autorizare deoarece, deși ambele presupun relevarea și fixarea acțiunilor persoanelor, imobilelor,

mijloacelor de transport și a altor obiecte, în primul caz acestea pot fi reproduse datorită utilizării aparatelor tehnice de înregistrare, astfel încât gravitatea ingerințelor în viața privată a persoanei este sporită, iar în al doilea caz acestea nu pot fi reproduse datorită folosirii doar a organelor vizuale ale omului. Unificarea celor două măsuri într-o singură măsură contrainformativă și atribuirea acesteia în competența directorului Serviciului de Informații și Securitate la autorizare nu este proporțională cu imixtiunea admisă în viața privată a persoanei.

La art. 36 (precum și la art. 12 alin. (1) pct. 2) lit. a)), privind măsura „Cercetarea domiciliului și/sau, după caz, instalarea în el a aparatelor ce asigură supravegherea audio, video, de fotografiat, de constatare a unor situații de fapt, cu sau fără efectuarea înregistrărilor”, menționăm că aceasta comportă cea mai gravă imixtiune în viața privată a persoanei. Notăm că, în conformitate cu prevederile proiectului de lege pentru modificarea unor acte normative (privind activitatea specială de investigații), această măsură (specială de investigații, analoagă celei contrainformative) nu poate fi dispusă și efectuată în afara procesului penal, deoarece este prea intruzivă. Prin urmare, insistăm asupra excluderii acesteia din proiectul de lege privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă (inițiativa legislativă nr. 422 din 17.11.2022). În același registru, evidențiem că, în ipoteza în care ar exista suficiente temeiuri faptice pentru dispunerea și efectuarea respectivei măsuri în afara procesului penal, cel mai probabil, bănuiala rezonabilă cu privire la pregătirea sau la săvârșirea unei infracțiuni ar fi conturată demult, astfel încât ar fi posibilă inițierea cauzei penale prin începerea urmăririi penale și cercetarea domiciliului și/sau instalarea în el a aparatelor ce asigură fotografierea sau supravegherea și înregistrarea audio și video în cadrul procesului penal.

La art. 37 (precum și la art. 12 alin. (1) pct. 2) lit. b)), privind măsura „Supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice cu sau fără efectuarea înregistrărilor”, propunem următorul cuprins:

„Articolul 37. Supravegherea tehnică

Supravegherea tehnică reprezintă utilizarea mijloacelor tehnice pentru relevarea și fixarea cronologică a acțiunilor/inacțiunilor, poziționărilor, mișcărilor și contactelor (legăturilor) persoanelor, supravegherea imobilelor, urmărirea și localizarea mijloacelor de transport și a altor obiecte.”.

Remarcăm că supravegherea domiciliului prin utilizarea mijloacelor tehnice ce asigură înregistrarea (art. 132⁷ din Codul de procedură penală) și documentarea cu ajutorul metodelor și mijloacelor tehnice, localizarea sau urmărirea prin sistemul de poziționare globală (GPS) ori prin alte mijloace tehnice (art. 134³ din Codul de procedură penală) implică procedee, metode și tehnici de aceeași natură, precum și utilizarea mijloacelor tehnice, inclusiv speciale, de același fel. Din aceste considerente, pledăm pentru optimizarea prin comasare și reglementarea unitară a măsurilor respective.

Prevederile art. 39 se vor analiza prin prisma art. 135 din Codul de procedură penală nr. 122/2003, care presupune că controlul transmițerii banilor

sau a altor valori materiale extorcate poate fi efectuat doar de către organele de urmărire penală ale Ministerului Afacerilor Interne și de Centrul Național Anticorupție. De altfel, controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale se efectuează în cadrul urmăririi penale ca măsură specială de investigații, și nu este clară necesitatea efectuării aceluiași măsuri în cadrul activității informative sau contrainformative. Mai mult, scopul proiectului dat este delimitarea măsurilor speciale de investigație efectuate de organele de urmărire penală de cele informative sau contrainformative efectuate de Serviciu.

La art. 40 (precum și la art. 12 alin. (1) pct. 2) lit. d)), privind măsura „Accesul la informația ce se află sau se prelucrează într-un sistem informațional și/sau monitorizarea acesteia cu sau fără efectuarea înregistrărilor”, propunem următorul cuprins:

„Articolul 40. Accesarea, interceptarea și înregistrarea datelor informatice

Accesarea și/sau interceptarea datelor informatice constă în folosirea unor metode și/sau mijloace tehnice pentru obținerea datelor informatice stocate pe un suport informațional, fără înștiințarea proprietarului sau utilizatorului acestuia și/sau pentru colectarea în timp real a datelor informatice asociate comunicărilor prin intermediul unui sistem informatic, iar înregistrarea datelor informatice constă în stocarea informațiilor obținute în urma accesării și/sau interceptării pe un suport informațional.”.

Informațiile traficate prin intermediul rețelilor de comunicații electronice, cele ce se regăsesc într-un sistem informațional și cele care sunt stocate pe un suport magnetic nu constituie altceva decât date informatice, în caz de necesitate, acestea urmând a fi accesate, interceptate și înregistrate de către reprezentanții organelor de drept.

La art. 41 Comisia de la Veneția la pct. 54 din aviz a menționat că, în ceea ce privește culegerea de informații de la furnizorii de comunicații electronice, prevederea permite o putere nelimitată de a accesa tot felul de comunicații electronice, cu sau fără asistența operatorului. De asemenea, Serviciul de Informații și Securitate nu numai că își stabilește propriile sisteme informatice, ci are și dreptul de a accesa în general, în mod gratuit, sistemele informaționale, rețelele de comunicații electronice, resursele informaționale și bazele de date ale organelor de drept, autorităților publice, întreprinderilor, instituțiilor și organizațiilor, indiferent de proprietatea acestora. Este de remarcat faptul că, deși această măsură necesită un mandat judiciar, dacă Serviciul de Informații și Securitate ar fi în poziția de a o efectua fără asistența unui operator, nu ar exista absolut nicio entitate care să constate existența reală a mandatului judiciar. În plus, nu există nicio prevedere ca furnizorii particulari de servicii să conteste sau să atace ordinul de predare a datelor abonaților. Aceste prevederi par a fi în mod clar disproporționate.

La art. 46 alin. (4) prin prisma prevederilor art. 54 din Legea nr. 100/2017 urmează a fi revăzute prevederile în vederea eliminării tuturor ambiguităților. Astfel, din prevederile punctului menționat nu este clar care sunt „instituțiile

Republicii Moldova de peste hotare”, or, potrivit dispozițiilor Legii nr. 761/2001 cu privire la serviciul diplomatic, reprezentarea Republicii Moldova în relațiile ei cu alte state și cu organizațiile internaționale este realizată de către misiunile diplomatice, inclusiv reprezentanțele permanente de pe lângă organizațiile internaționale, delegațiile și misiunile ad-hoc și oficiile consulare (obiecție valabilă și pentru art. 46, pct. 5) din proiect).

De asemenea, este echivoc textul „misiunilor și reprezentanțelor diplomatice externe ..., precum și cetățenilor aflați peste hotarele republicii” întrucât această formulare poate fi interpretabilă și duce în eroare.

La art. 50 alin. (1) din proiect urmează a fi expus în următoarea redacție: „Desfășurarea activităților informative/contrainformative se realizează din contul și în limita alocațiilor bugetare aprobate în acest sens prin legea bugetară anuală, precum și din alte surse în modul stabilit de legislație”.

La art. 54 alin. (6) lit. b) nu considerăm justificat ca raportul de constatare tehnico-științifică să conțină date cu privire la studiile sau calificările deținute de specialist pentru efectuarea cercetărilor, precum și experiența în domeniu, deoarece specialistul trebuie să aibă studii în domeniu, pregătirea respectivă în domeniu și să fi obținut calificarea de specialist. În acest context, această prevedere devine inutilă.

La art. 55 alin. (2) referitor la prevederea că prelucrarea datelor cu caracter personal în cadrul activității informative/contrainformative nu constituie obiectul legislației privind protecția datelor cu caracter personal, Comisia de la Veneția a menționat că, abordarea ar trebui să fie mai degrabă inversă, legislația privind protecția datelor fiind regula, cu excepții restrâns definite. Comisia de la Veneția a reamintit, de asemenea, că, potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, nerespectarea ordinului unei autorități de protecție a datelor/libertății informațiilor de a dezvălui informații de către o agenție de informații conduce la încălcarea art. 6 și 10 ale CEDO (pct. 60 din Avizul Comisiei de la Veneția).

Art. 55 și 56 necesită a fi aduse în concordanță cu prevederile art. 15 din Legea nr. 133/2011 privind protecția datelor cu caracter personal. Astfel, prelucrarea datelor cu caracter personal de către Serviciu se va realiza cu respectarea normelor Legii nr. 133/2011, iar reglementarea prin prezentul proiect a prelucrării și protecției datelor respective se va limita doar la acele situații care sunt indicate ca excepții de la regulile generale stabilite prin art. 15 al legii prenotate.

De asemenea, la art. 55 recomandăm completarea acestuia cu reglementarea/constituirea unui mecanism care ar statua procedura de urmat în cazul în care Centrul pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal constată anumite operațiuni de prelucrare a datelor cu caracter personal efectuate în cadrul activităților reglementate de această lege. În acest caz apare întrebarea logică care entitate va prelua controlul legalității acestor operațiuni și în care circumstanțe, precum și ce măsuri urmează a fi întreprinse de Centru. În acest context, ar fi necesară instituirea unui mecanism legal de colaborare între Centru, Procuratura

Generală și Serviciul de Informații și Securitate, în special în situațiile în care activitatea de control efectuată de Centru se intersectează cu activitățile efectuate de Serviciul de Informații și Securitate ce vizează operațiunile de prelucrare a datelor cu caracter personal, precum și reieșind din norma care statuează că activitatea reglementată de proiect poate fi efectuată și public.

La cap. VI „Controlul Activității Informative/Contrainformative” se va ține cont de prevederile pct. 71 din Avizul Comisiei de la Veneția.

În cadrul controlului parlamentar, Serviciul de Informații și Securitate ar trebui să fie obligat să furnizeze toate datele privind numărul și tipurile de măsuri efectuate, iar Subcomisiei ar trebui să i se solicite să publice un raport anual cu privire la aceste date statistice. Subcomisia ar trebui să poată emite un raport special pentru a atrage atenția publicului și Parlamentului asupra activităților care necesită un răspuns urgent. Ar trebui luată în considerare și posibilitatea de a iniția anchete parlamentare, care ar putea rezulta în anchete judiciare, atunci când există suspiciuni de nereguli grave, supuse unor cerințe de securitate a statului. În plus, Comisia de la Veneția a reamintit recomandarea sa anterioară de a completa sau înlocui „sistemul actual de supraveghere parlamentară cu o anumită formă de organ independent de supraveghere/contestare”.

Referitor la controlul din partea procurorilor, Comisia de la Veneția a menționat că, controlul efectuat de procurori ar trebui să fie relevant doar în materie penală. Serviciul de informații și Securitate nu ar trebui să aibă o putere absolută în acordarea dreptului de acces la secretul de stat procurorilor însărcinați cu controlul activităților Serviciului de Informații și Securitate. Informațiile privind organizarea, formele, tacticile, metodele și mijloacele de funcționare ale Serviciului de Informații și Securitate nu ar trebui excluse din vizorul controlului procurorilor, dacă implică o răspundere penală.

Cât privește controlul judiciar, Comisia de la Veneția a menționat că, pentru măsurile supuse mandatului judiciar, ar trebui revizuită prevederea care stipulează că un judecător nespecializat decide de sine stătător, în scurt timp, asupra unor chestiuni extrem de complexe. Măsurile prevăzute la art. 12 alin. (1) subpct. 1) ar trebui supuse automat controlului judiciar efectiv, cu excepția cazurilor justificate corespunzător stabilite de lege. În plus, controlul legalității *ex post* prevăzut la art. 60 din proiectul de lege privind activitatea informativă ar trebui revizuit pentru a deveni efectiv.

La art. 61 alin. (1) menționăm că norma repetă regula generală de intrare în vigoare a actelor normative stipulată la art. 56 alin. (1) din Legea nr. 100/2017, potrivit căreia, actele normative intră în vigoare peste o lună de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova sau la data indicată în textul actului normativ, care nu poate fi anterioară datei publicării.

În același timp, atragem atenția că proiectul de lege privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă nu prevede exceptarea de la efectuarea măsurilor contrainformative împotriva avocaților în exercitarea profesiei și, implicit, nu stabilește interdicția de a efectua măsuri contrainformative

cu privire la raporturile legale de asistență juridică dintre avocat și clientul său. La fel, proiectul nu prevede interdicția de a cerceta biroul sau domiciliul avocatului în exercitarea profesiei și/sau, după caz, instalarea în ele a aparatelor ce asigură supravegherea audio, video, de fotografiat, de constatare a unor stări de fapt, cu sau fără efectuarea înregistrărilor, precum și interdicția de a stenografia comunicările dintre avocat și persoana pe care o apără. Acest fapt pune în pericol grav garantarea independenței exercitării profesiei de avocat, consfințită la art. 52 și 53 din Legea nr. 1260/2002 cu privire la avocatură și la art. 26 alin. (4) din Constituția Republicii Moldova.

Pe plan redacțional în raport cu normele de tehnică legislativă, comunicăm următoarele.

Se va ține cont că prevederile generale privind survenirea răspunderii poartă un caracter declarativ și necesită a fi excluse. Răspunderea juridică trebuie să fie prevăzută de normele materiale ce stabilesc tipul concret de răspundere (penală sau contravențională), determină faptele și sancțiunile pentru comiterea acestora.

La art. 15 se vor revizui trimiterile de la alin. (12), (16) și (19). Obiecție valabilă și la art. 23 alin. (5) și la art. 61 alin. (2).

Referința la actul normativ se va expune conform prevederilor art. 55 alin. (5) din Legea nr. 100/2017 cu privire la actele normative, astfel încât la indicarea datei de adoptare a actului normativ să se indice numărul de ordine, ca element de identificare, la care să se adauge anul în care a fost adoptat, aprobat sau emis acesta, fiind despărțite de o bară „/”.

Numerotarea secțiunilor se va revizui prin prisma prevederilor art. 53 alin. (1) lit. a) din Legea nr. 100/2017.

Relevăm necesitatea redactării textului prin excluderea acronimului „etc.”, deoarece semnificația acestuia este periculoasă sub aspect de interpretare extensivă.

Din sintagma „legislația în vigoare”, cuvintele „în vigoare” se vor exclude, ca fiind inutile. Regula generală este că referințele la actele normative reprezintă referințe la legislația în vigoare și doar pentru excepțiile de la regulă se va specifica dacă este vorba despre legislația aplicabilă la un anumit moment.

În sensul celor enunțate mai sus, proiectul Legii privind activitatea contrainformativă și activitatea informativă externă se susține cu condiția că urmează a fi luate în considerare obiecțiile, propunerile și recomandările menționate *supra*.

ПРАВИТЕЛЬСТВО РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

ПОСТАНОВЛЕНИЕ №181

от 29 марта 2023 г.

Кишинэу

Об утверждении Заключения по проекту закона о контрразведывательной деятельности и внешней разведывательной деятельности

Правительство ПОСТАНОВЛЯЕТ:

Одобрить и представить Парламенту Заключение по проекту закона о контрразведывательной деятельности и внешней разведывательной деятельности.

Премьер-министр

ДОРИН РЕЧАН

Контрасигнует:

Министр юстиции

Вероника Михайлов-Морару